

C39 – LEE5

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

23 oktober 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU EN NATUUR, LANDBOUW, VISSERIJ EN
PLATTELANDSBELEID EN RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de natuurinrichting De Blankaart	1
Vraag om uitleg van de heer Frank Creyelman tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de gevolgen van de herintroductie van verdwenen diersoorten in Nederland en Wallonië	4
Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de sanering van de Carcokesite	6

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert

Vraag om uitleg van mevrouw Martine Fournier tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de natuurinrichting De Blankaart

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het natuurreservaat De Blankaart en de aansluitende broeken zijn met hun laaggelegen weiden en hooilanden in de IJzervallei, een van de meest opmerkelijke landschappen van Vlaanderen. Ze zijn dan ook gekend als verblijfplaats voor steltlopers, weide- en watervogels.

De Vlaamse overheid draagt de verantwoordelijkheid om actie te ondernemen en de natuurwaarden in stand te houden. Daarom heeft ze een natuurinrichtingsproject ingesteld. In dat kader heeft de minister van Leefmilieu in juni beslist welke maatregelen moeten worden genomen voor het herstel van de natuur in de broeken. Het volledige project zal in drie fasen gebeuren.

De eerste fase houdt in dat het waterpeil, afhankelijk van het seizoen, wordt verhoogd in een gebied van 433 hectare. Dit nieuwe peil wordt ingesteld begin 2009. 77 landbouwers zullen hiervoor een financiële compensatie ontvangen. Het hogere waterpeil zal worden ingesteld aan de stuw op de Stenensluisvaart. De Vlaamse Milieu-maatschappij zal deze stuw in 2009 vernieuwen zodat het een fijne regeling en een snelle reactie op eventuele piekdebieten mogelijk maakt. In de tweede fase zal men het waterpeil nog meer optrekken en die fase zal gepaard gaan met het bouwen van een dam.

Voor de uitvoering van de eerste fase organiseert de Vlaamse overheid een openbaar onderzoek. Het loopt tot eind oktober. De VLM en het Agentschap voor Natuur en Bos hebben een folder verspreid met extra informatie voor de buurtbewoners. Daarin staat: "De verhoging van het waterpeil zal in drie fasen gebeuren. Zo hebben de betrokken landbouwers de tijd om zich op de nieuwe situatie voor te bereiden en kan de overheid stapsgewijs de knelpunten oplossen." Dit roept echter veel vragen op, omdat het gebied in het verleden reeds te kampen had met overstromingen op momenten dat de IJzer reeds een hoog peil had en de broeken reeds verzadigd waren.

Mevrouw de minister, daarom had ik graag van u geweten in welke mate de buurtbewoners beschermd zijn bij de huidige uitbreiding? Hoe zullen de landbouwers zich moeten aanpassen aan dit nieuwe project? Hoe zal de

financiële compensatie worden bepaald? Zal de overheid aandringen op verkoop of ruil van de landbouwgronden? Welke knelpunten verwacht de overheid te moeten oplossen? Worden er afspraken gemaakt met het sluzencomplex te Nieuwpoort?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de vragen van de collega zijn misschien wel terecht, maar zoals ze zelf zegt, loopt het openbaar onderzoek nog. Bovendien wordt ervan uitgegaan dat het natuurinrichtingsproject al een feit is, en dat is niet correct.

In het nieuwe nummer van een publicatie van een landbouworganisatie wordt opgeroepen om voor 30 oktober bezwaarschriften in te dienen. Men haalt daarvoor twee redenen aan. De waterpeilverhoging zou een probleem veroorzaken voor de drainages, want die zouden dichtslibben. Nog belangrijker is de theoretische uitwerking van de financiële compensaties, want volgens de landbouworganisatie in kwestie wordt geen of te weinig rekening gehouden met de praktijkomstandigheden van grondbewerkingen, zaaien en oogsten.

Ik zou er toch op willen aandringen om zo veel mogelijk rekening te houden met de opmerkingen van de landbouworganisaties om degelijke financiële compensaties te kunnen garanderen.

De voorzitter: Ik wil opmerken dat ik uit de vraag niet kon opmaken dat er nog een onderzoek bezig was. Wij mogen hier immers niet ingrijpen in procedures die elders lopen in de vorm van een openbaar onderzoek.

De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de vraag van mevrouw Fournier is zeker terecht. Bij ons in de regio – ik woon in Veurne, en Diksmuide is een buurgemeente – heerst er op dit ogenblik veel onrust bij de betrokken partijen: de mensen die in de directe omgeving wonen en de landbouwers die er gronden gebruiken. Het klopt dat het openbaar onderzoek lopende is. Het zou niet slecht zijn om na het afronden van dat onderzoek er in deze commissie eens een diepgaande gedachtewisseling over te houden.

Natuurlijk moeten we het openbaar onderzoek afwachten. Ik weet dat de minister zeker achter mijn pleidooi zal staan om zo veel mogelijk rekening te houden met de bemerkingen die de omwonenden formuleren enerzijds, en met de vragen van de landbouwers, die in het

licht van het openbaar onderzoek op papier gezet zullen worden en aan de bevoegde diensten zullen worden overgemaakt. Indien blijkt dat er bepaalde minder goede beslissingen ten opzichte van één bepaalde groep worden genomen, dan moet er een degelijke financiële compensatie komen. Het zijn immers vooral de mensen die er wonen en werken die er dagelijks mee geconfronteerd zullen worden. En het zijn vooral de recreanten die voordelen zullen ondervinden, maar zij wonen niet ter plaatse en zullen slechts sporadisch het domein bezoeken. Laat dit een warme oproep zijn om rekening te houden met de opmerkingen van de omwonenden en van de gebruikers van de gronden.

De voorzitter: De recreanten genieten inderdaad van dat domein. Ik denk terug aan een winteravond: de ganzen komen op het water, de zon gaat onder, de lucht is lichtrood en Sinterklaas bakt zijn koeken. Het was een prachtig zicht.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Fournier, na deze gevleugelde woorden van de voorzitter, zou ik kunnen overwegen dat een antwoord niet meer nodig is, maar ik veronderstel dat u graag wat meer informatie krijgt.

Het klopt natuurlijk dat de procedures nog lopen. Ik zal daarom ook van de gelegenheid gebruik maken om eventjes de context van het dossier te schetsen. Ik wil ook even opmerken dat in dit dossier al bijzonder veel tijd en energie werd gestopt in het overleg met al wie betrokken is. Dat zal ook in de toekomst het geval zijn. Alle zaken en bezorgdheden worden op de voet gevolgd.

Mijn voorganger en huidig minister-president, Kris Peeters, heeft in een antwoord op een vraag om informatie van de Europese Commissie aan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) de opdracht gegeven om een rapport op te maken over de staat van instandhouding in het gebied zelf en over de na te streven instandhoudingsdoelstellingen. Het INBO deed in dat rapport aanbevelingen over de optimale waterpeilen in het Blankaartgebied. Ik zal ze u bezorgen. Het gaat om het waterpeil op vier data: 15 september, 15 oktober, 1 maart en 15 april. Op die data geldt telkens een ander afslagpeil en een ander aanslagpeil van de pompen.

Deze waterpeilen waren het voorwerp van overleg in de stuurgroep bij het zogenaamde raamakkoord. Daarin zetelen alle partners die in de streek met deze problematiek begaan zijn. Deze waterpeilen vormen ook de basis van het lopende natuurinrichtingsproject. Hiermee weet u waar die waterpeilen vandaan komen.

Mevrouw Fournier, ik kom tot uw vragen. Uw eerste vraag betrof de bescherming van de buurtbewoners. Zoals u zelf hebt gezegd, wordt in fasen gewerkt. In een eerste

fase wordt in de maanden december en januari een verhoging van het waterpeil van 2,60 tot 2,90 meter Tweede Algemene Waterpassing (TAW) rond de Blankaartvijver gepland. De invloed van die algemene waterpeilverhoging op de kracht van de afzonderlijke overstromingen is bijzonder gering. Bij de overstromingen van 1993, die bij tien bedrijven schade hebben berokkend aan de gebouwen, zijn er peilen gemeten van 4,75 meter. Het Waterbouwkundig Laboratorium heeft berekend dat, bij peilen van 4,75 meter TAW, er een verhoging met slechts 1,5 centimeter kan worden verwacht als het streefpeil over het volledige Blankaartgebied zou worden verhoogd tot 3,10 meter TAW. In de eerste fase stijgt dat streefpeil slechts tot 2,90 meter TAW, en dat dan slechts in een deeltje van het Blankaartgebied. Het te verwachten effect bedraagt in dat geval minder dan 1 centimeter. Dat is dus de eerste fase.

In het kader van de lopende procedure voor het milieueffectrapport (MER) waarnaar de heer Sintobin heeft verwezen, is vervolgens berekend wat het gecombineerd effect zou zijn van een hoger streefpeil en een hogere pompcapaciteit. Daaruit is gebleken dat het verhogen van het waterpeil geen nadelig effect zou kunnen hebben op de overstroombaarheid van de naburige bebouwing, omdat dit vergezeld zal zijn van een hogere pompcapaciteit. Die verhoging van de pompcapaciteit compenseert dan de eventuele geringere buffercapaciteit in de broeken. Daar is nog een hele berekening bij gevoegd, maar zoals ik u zei, maakt dit vandaag het voorwerp uit van een MER. We moeten dus even afwachten wat de commentaren en de resultaten ter zake zullen zijn.

Dan was er uw vraag over hoe de landbouwers zich zullen moeten aanpassen. Bij de start van het natuurinrichtingsproject is gebleken dat de door het INBO voorgestelde peilen op dat moment totaal niet haalbaar waren voor de betrokken landbouwbedrijven in het projectgebied. De meeste bezwaren betreffen de hoge waterpeilen in het voorjaar, de zomer en het najaar. Dat zijn immers de seizoenen waarin er productieve activiteiten plaatsvinden op het land. Daarom is besloten het project in fasen uit te voeren. De eerste fase betreft een gedeeltelijke verhoging van het waterpeil in het gebied van de Blankaartvijver. Daar is reeds 271 hectare eigendom van de Vlaamse overheid of Natuurpunt. Het huidige peil bedraagt er 2,60 meter boven de zeespiegel. Het volgende peilregime zal daar worden gehanteerd. Van 1 december tot 31 januari is het streefpeil 2,90 meter TAW, of 30 centimeter hoger dan het huidige peil. Van 1 februari tot 15 oktober is het streefpeil 2,70 meter TAW. Dat is maar 10 centimeter hoger dan het huidige peil. Van 16 oktober tot 30 november is het streefpeil 2,80 meter TAW, of 20 centimeter hoger dan het huidige peil.

Dat peil wordt dus slechts in de maanden december en januari gevoelig verhoogd. In de rest van het jaar is de

verhoging van het peil absoluut beperkt. Daarmee wordt in zeer belangrijke mate tegemoetgekomen aan de verzuhting van de landbouwers met betrekking tot eventuele te hoge waterpeilen in het voorjaar, de zomer en het najaar. Bovendien is, zoals ik al heb opgemerkt, meer dan 60 procent van het gebied nu al eigendom van Natuurpunt of de Vlaamse overheid.

Wat de verdere fasen betreft, kan ik duidelijk zijn. Er kan maar sprake zijn van een tweede fase als een betekenisvol aandeel van het gebied verworven is door ofwel de overheid ofwel Natuurpunt. Van een derde fase kan slechts sprake zijn als de aanleg van de waterkering volledig voltooid is.

Naast die fasering zijn er een aantal van de maatregelen uit het raamakkoord die mee als doel hebben de effecten voor de landbouwsector te beperken. Zoals u weet, wordt er een aankooppolitiek gevoerd met betrekking tot de laagst gelegen gronden in het gebied. Het Vlaamse Gewest en Natuurpunt kopen daar sinds 2001 gronden aan. Aan de verkoper wordt daarbij boven op de verkoopsom een vergoeding van 20 procent uitbetaald. Ik verwijs ook naar de grondenbank die sinds 2004 bestaat. De bedoeling ervan is gronden uit het Blankaartgebied te ruilen naar het agrarisch gebied in de omgeving. Vandaag is 35 hectare uitgeruild en is nog 46 hectare ruilgrond beschikbaar. Op dit ogenblik is 438 hectare eigendom van Natuurpunt of de Vlaamse overheid. Ik wil u ook verzekeren dat alle aankopen op vrijwillige basis gebeuren.

Ook worden er maatregelen genomen om schade aan aangrenzende percelen te voorkomen. Concreet gaat het over het volgende. Er is de vervanging van de stuw op de Stenensluisvaart door een fijn geregelde stuw. Daardoor zal het mogelijk zijn sneller in te spelen op een stijgend waterpeil, zodat het afgesproken peil nog veel nauwkeuriger kan worden gehandhaafd. Er is ook voorzien in een uitbreiding van de capaciteit van het pompstation op de Stenensluisvaart van 1,6 kubieke meter per seconde tot 4 kubieke meter per seconde. Daardoor zal het overtollige neerslagwater sneller kunnen worden afgevoerd. De hogere waterpeilen zullen daardoor kunnen worden beperkt tot de laaggelegen gronden. Nog een maatregel bestaat erin dat het bekken van de Engelandelft hydrologisch wordt geïsoleerd. Mochten we daar niets doen, zou er ook in dit bekken mogelijk schade kunnen optreden. Door de bouw van een nieuw pompstation aan het kanaal Ieper-IJzer en het scheiden van de afwatering van het Blankaartgebied en de Engelandelft, wordt die potentiële schade tot nul herleid in een gebied van ongeveer 300 hectare.

Een andere maatregel behelst het uitbetalen van een vergoeding, indien er toch schade aan de naburige gronden zou optreden. De vergoedingen zullen worden uitbetaald in het kader van het natuurinrichtingsproject. Mijnheer Sintobin, als ik me niet vergis, hadden uw

opmerkingen over de berekening van die schade daarop betrekking. U had daar uw bezorgdheid over geuit.

Mevrouw Fournier, dan was er uw vraag over de financiële compensaties. Op basis van een uitgebreide kartering van het gebied kent de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) een gebruikswaarde toe aan alle percelen. Die waarde varieert van 0 voor een perceel zonder landbouwkundige waarde tot 100 voor een perceel met het hoogste landbouwkundig potentieel. Op basis daarvan maakt de VLM dan een raming van de invloed van de geplande maatregel op de gebruikswaarde.

Het gaat misschien het bestek van deze vraag wat te buiten, maar ik heb de hele berekening ter zake bij me, waaruit blijkt hoe te werk wordt gegaan. Ik zal u die laten bezorgen. Ook daarop heeft het openbaar onderzoek betrekking. Dat openbaar onderzoek loopt nu voor de eerste fase van het natuurinrichtingsproject. De eigenaars en ook alle gebruikers worden aangekend aangeschreven, met een voorstel van vergoeding. Na het openbaar onderzoek worden die bezwaren dan nog eens behandeld in het natuurinrichtingscomité. Mocht het nodig zijn, dan worden die vergoedingen aangepast.

De volgende vraag ging over het aandringen van de overheid op verkoop of ruil van de landbouwgronden. De overheid blijft voort aankopen, maar die aankopen gebeuren op vrijwillige basis. Naast verwerving is ruil een van de instrumenten om op een voor alle partijen aanvaardbare wijze de beschikking te krijgen over gronden in het gebied.

Dan was er de vraag over de knelpunten. In dergelijke dossiers, waarbij een langlopend, concreet, lokaal conflict tussen natuur en landbouw aan de orde is, is de basisvraag of er voldoende vertrouwen is dan wel of het vertrouwen, mocht het er niet meer zijn, op een of andere manier kan worden hersteld. Dat is een van de elementaire knelpunten geweest in dat gebied. Zolang er heel veel wantrouwen is, zal elk klein probleem een reusachtig knelpunt zijn. We maken dat soms wel eens mee. Als we echter het vertrouwen enigszins kunnen herstellen, kan een knelpunt gewoon een bron voor een oplossing worden, als partners met elkaar spreken.

De belangrijkste reële knelpunten voor landbouw situeren zich bij de bedrijven waarvan een deeltje van de huiskavel wordt getroffen door die peilverhoging, net als bij bedrijven die een grote aaneengesloten oppervlakte gebruiken binnen het projectgebied. Een kleine peilverhoging is perfect inpasbaar voor die bedrijven, maar als er een gevoelige peilverhoging wordt doorgevoerd, bijvoorbeeld tijdens het voorjaar, de zomer en het najaar, dan is het gecumuleerd effect voor bedrijven met een grote oppervlakte zeer aanzienlijk.

In zulke gevallen is het bijna onmogelijk om vergoedingen te voorzien, omdat je met een blijvend effect

zit. In dergelijke gevallen is het beter om te zoeken naar een oplossing waarbij je kunt uitruilen. Maar dan moet je natuurlijk een aaneengesloten oppervlakte ruilgrond vinden in de nabijheid van de bedrijfszetel. Dat zijn bijzondere delicate oefeningen.

Door alle afgesproken maatregelen en overgangsmaatregelen kunnen de meeste knelpunten worden opgelost, al hebben we daar wat tijd voor nodig. We gaan in dit dossier niet sneller dan mogelijk. We hebben natuurlijk een einddoel voor ogen, maar we moeten ervoor zorgen dat alles op een leefbare wijze kan gebeuren. Om die reden is er ook geen strakke einddatum vooropgesteld voor bijvoorbeeld de uitvoering van de derde fase in het project. We hanteren een gefaseerde aanpak, en komen daarmee helemaal tegemoet aan de vragen van de Europese Commissie. De landbouwers krijgen op die manier ook de gelegenheid om samen met de andere partners een oplossing te zoeken voor de langetermijnplanning binnen hun bedrijfsvoering.

Wat het sluiscomplex in Nieuwpoort betreft, kan ik u melden dat de afwatering van de IJzer momenteel volledig via het sluiscomplex gebeurt. Het complex wordt beheerd door de administratie Waterwegen en Zeekanaal. Waterwegen en Zeekanaal is medeondertekenaar van het raamakkoord, staat in voor de wegverhoging en de aanleg van de waterkering en zetelt ook in het projectcomité. De administratie is bijgevolg sterk betrokken bij het project en verwacht geen negatieve effecten van het project op de afwatering van het IJzerbekken.

De voorzitter: Mevrouw Fournier heeft het woord.

Mevrouw Martine Fournier: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, bedankt dat ik deze vraag toch mocht stellen, ondanks de procedures en het openbaar onderzoek. Ik hoop dat we na het openbaar onderzoek nog eens samen kunnen zitten met deze commissie om daar verdere vragen over te stellen.

Mevrouw de minister, ik denk dat uw antwoord voor de omwonenden een grote geruststelling zal zijn. Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat u in de toekomst nog veel romantische wandelingen zult kunnen doen in dat gebied.

De heer Stefaan Sintobin: We kunnen misschien een werkbezoek brengen aan het gebied.

De voorzitter: In het verleden zijn we met deze commissie al eens naar De Blankaart geweest. We zijn toen onder meer ook naar de Dode IJzer getrokken en hebben Haringe en Roesbrugge bezocht.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frank Creyelman tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de gevolgen van de herintroductie van verdwenen diersoorten in Nederland en Wallonië

De voorzitter: De heer Creyelman heeft het woord.

De heer Frank Creyelman: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, veel wilde dieren zijn in onze streken uitgestorven, onder meer omdat ze zijn opgejaagd door de mens. De vos, de bever en de wolf zijn daar wellicht de bekendste voorbeelden van. Andere dieren zijn dan weer verdwenen omdat hun habitat is vernietigd of zo in kwaliteit is achteruitgegaan dat overleven niet meer mogelijk was. Intussen zijn, na decennia van natuurbescherming, tientallen natuurgebieden afgebakend en is er in Vlaanderen een netwerk in de maak om al die gebieden met elkaar te verbinden.

De groene corridors die zo ontstaan, moeten het de dieren en planten mogelijk maken om uit hun isolement te treden en zo betere kansen op overleven te hebben. Dat geldt natuurlijk enkel voor dieren en planten die er nog zijn. De andere diersoorten zijn uitgestorven. Wat moeten we daar dan mee doen?

Sinds enige jaren is men bij onze noorderburen bezig om uitgestorven diersoorten te herintroduceren. Zo werden reeds wilde zwijnen, edelherten, konikpaarden en heckrunderen uitgezet in de Nederlandse natuurgebieden. Tegenwoordig denkt men er in Nederland zelfs aan om de wolf, de lynx en de bruine beer te herintroduceren om het teveel aan heckrunderen en edelherten in te dammen.

In Vlaanderen zijn er bij mijn weten geen plannen om in de herintroductie van roofdieren te voorzien. Hier blijft het bij een aantal grazers die het natuurbehoud een handje toesteken. Maar aangezien ook Nederland al jaren bezig is met het aanleggen van groene corridors en sommige natuurgebieden op slechts enkele kilometers van de grens liggen, is het niet denkbeeldig dat de in Nederland uitgezette dieren ook bij ons in Vlaanderen zullen opduiken. Een soort illegale immigranten, zeg maar. U kent het standpunt van mijn partij daarover.

Een relatief recent voorbeeld toont aan tot wat voor toestanden herintroductie kan leiden. In 2003 zetten een aantal groene fundamentalisten opnieuw bevers uit en werd er zelfs een kunstmatige beverburcht gegraven in de oevers van de Dijle om de herintroductie van de dieren te vergemakkelijken. Naast de onverantwoorde illegale uitzet van bevers in Vlaanderen zouden de bevers ook in onze waterlopen zijn terechtgekomen via acties van de Waalse overheid. De administratie heeft toen een aantal beverburchten ontdekt. In de waterlopen

bevonden zich dammen, gemaakt van maïs. Hele velden werden kaalgevreten door de dieren. De schade voor de landbouw was dan ook aanzienlijk. De bevers hadden rioolpijpen met een enorme diameter gemaakt en ondergroeven de dijken. Ook wachtbekkens in de buurt van waterlopen kwamen in gevaar. De minister heeft toen klacht ingediend tegen onbekenden.

Het voorbeeld van de bevers toont in elk geval aan dat dieren niet rustig blijven zitten in de biotoop die voor hen wordt uitgedacht.

Als door de overheden van Nederland en Wallonië dieren worden uitgezet, zou er op zijn minst sprake mogen zijn van enig overleg met de Vlaamse Regering. Vlaanderen is immers, in tegenstelling tot Nederland en Wallonië, sterk verstedelijkt. Hier worden de natuurlijke netwerken altijd wel doorkruist door menselijke activiteit.

Mevrouw de minister, is er enig overleg met de overheden van Nederland en Wallonië omtrent het uitzetten van verdwenen diersoorten? In een recent artikel in het wetenschappelijke tijdschrift Eos zeggen enkele medewerkers van het agentschap voor Natuur en Bos dat er ook in Vlaanderen wordt gedacht aan de herintroductie van verdwenen diersoorten. Bestaan er inderdaad plannen om ook in Vlaanderen andere diersoorten dan grazers te herintroduceren? Zo ja, om welke dieren gaat het precies? Zullen landbouwers die schade lijden onder de herintroductie, op enigerlei wijze worden vergoed?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Creyelman, ik wil u vooreerst een terminologische verduidelijking geven, omdat dat niet onbelangrijk is in deze materie. Er zijn namelijk verschillende vormen van herintroductie. In de strikte zin van het woord betekent herintroductie dat een inheemse soort opnieuw in het wild wordt vrijgelaten, en dat in een gebied waar ze vroeger voorkwam, maar waar ze door allerlei omstandigheden is verdwenen. Daarnaast is er ook restocking. Dat is het aanvullen van een nog bestaande, maar kwijnende populatie in een gebied, met exemplaren uit een ander gebied.

U stelt dat er grote grazers worden ingezet in natuurgebieden, maar het gaat hier eigenlijk niet om introducties van inheemse soorten. Het gaat om daartoe geschikte veerassen die worden ingeschakeld in het beheer van natuurgebieden. Deze rassen zorgen voor variatie in de vegetatiestructuur van die gebieden. Afgelopen zomer heb ik zo'n gebied aan de kust bezocht, waar een aantal van die rassen worden ingeschakeld. Die dieren vervullen weliswaar een rol die in onze contreien in lang vervlogen tijd werd ingevuld door wilde en inmiddels uitgestorven grote grazers, zoals het oerrund, en de rassen lijken uiterlijk ook sterk op de oorspronkelijke soorten, maar het gaat niet om herintroducties van verdwenen soorten.

Bovenal gebeurt de inzet van die grote grazers uitsluitend in omheinde gebieden. Vanuit dat opzicht kan men niet stellen dat het hier om een introductie gaat van wild. Het gebeurt binnen een goed afgebakende zone, voor een bepaalde functie.

Ik heb geprobeerd om mijn antwoord op te bouwen rond drie deelvragen. Zijn er plannen in Vlaanderen om andere diersoorten dan grazers te introduceren en zo ja, over welke soorten gaat het dan? Zullen de landbouwers of particulieren schade kunnen lijden en zullen ze dan adequaat vergoed worden? Is er overleg met de buurlanden of andere regio's omtrent dergelijk herintroductiebeleid?

Wat het herintroductiebeleid zelf betreft, verwijst u naar een Eos-artikel. U hebt ook kunnen lezen dat het herintroduceren en het aanvullen van dieren in het wild absoluut geen prominent onderdeel vormt van het natuurbehoud in Vlaanderen.

Dat neemt niet weg dat er de voorbije jaren enkele door de overheid gestuurde projecten zijn opgezet en uitgevoerd. Dat is onder andere het geval voor de Europese hamster, maar dat is natuurlijk geen grote grazer. Men heeft de kwijnende populatie aangevuld, onder andere om een Europese procedure te vermijden. Elk jaar komen er nieuwe hamsters bij, dus het is vrij succesvol. Dit keer zijn het Nederlanders. Daarnaast waren er ook projecten voor enkele vissoorten: glasaal, kopvoorn en kwabaal. Het gaat hier om projecten die zeer nauwkeurig en zeer vakkundig begeleid zijn.

Op het vlak van visievorming vinden we dezelfde terughoudendheid in Vlaanderen ten aanzien van het in het wild herintroduceren van verdwenen soorten. Recent zou men kunnen spreken van een voorzichtige kentering. Herintroductie wordt, ik wil daar duidelijk over zijn, erkend als een optie om aan natuurbehoud en natuurherstel te doen, maar dan wel onder zeer strikte voorwaarden: de milieukwaliteit moet goed genoeg zijn voor de soorten in kwestie, de oorzaak waarom de soorten destijds zijn verdwenen, moet zijn weggenomen, en er moet absoluut, en dat is toch wel belangrijk, een maatschappelijk draagvlak bestaan voor de herintroductie.

Dat betekent dat de diverse geledingen in de maatschappij die met de herintroductie te maken zullen hebben, erbij moeten worden betrokken en het min of meer eens moeten zijn. Dan rijst de vraag hoe we maatschappelijke betrokkenheid gaan organiseren, maar dat hangt een beetje af van project tot project. In het Eos-artikel wordt ook een afwegingskader weergegeven waarin de voorwaarden worden weergegeven om aan herintroductie te kunnen denken.

Op vandaag bestaat er in de Vlaamse regelgeving betreffende soortenbescherming onvoldoende aandacht

voor het herintroduceren van inheemse dieren in het wild. Op dit ogenblik wordt door mijn administratie een soortenbesluit voorbereid. Het is de bedoeling om dat hiaat een beetje in te vullen. Het in het wild introduceren van inheemse soorten zal evenzeer worden verboden als nu al het geval is voor het introduceren van niet-inheemse soorten. Maar het zou onder bepaalde strikte voorwaarden mogelijk zijn om van dat verbod af te wijken.

Het is de bedoeling om op die manier herinintroductie van verdwenen inheemse soorten mogelijk te maken, maar dan wel binnen een zeer duidelijk afgelijnd kader, dat bovendien ook conform moet zijn aan de Europese regelgeving, en waarbij rekening wordt gehouden met het maatschappelijke draagvlak voor dergelijke herinintroducties.

Er zijn in het Vlaamse Gewest geen concrete officiële plannen om bijkomende herinintroducties van verdwenen soorten door te voeren boven op de projecten die nu al plaatsvinden.

Als een bepaalde soort, die zou worden geherintroduceerd, voor een vorm van schade zou kunnen zorgen, dan is het uiteraard zeer aanneembaar dat er ook in maatregelen zou worden voorzien om deze schade te beperken, te herstellen of te vergoeden. Ik heb nu drie keer 'zouden' gebruikt, dus ik hoop dat het zeer duidelijk is dat ik een hypothetische zin heb uitgesproken.

Over het overleg kan ik kort zijn. Er is tot op vandaag nog geen structureel overleg geweest omtrent de herinintroductie van diersoorten en er is ook geen dergelijk groot overleg gepland in de toekomst. Tenzij ik mij vergis, zijn er de afgelopen jaren door de Waalse overheid geen grote herinintroductie-initiatieven genomen en evenmin worden dergelijke projecten gepland. Uit Nederland zijn wel een aantal initiatieven bekend. Die staan ook beschreven in dat bewuste artikel.

Enkele jaren geleden was wel sprake van de herinintroductie van edelherten in de grensstreek van Belgisch- en Nederlands-Limburg. Er werd daarover overleg gepleegd, maar dat project is niet doorgegaan aan de Belgische kant van de grens. Waarom? Er was een te groot risico in relatie tot verkeersveiligheid en in relatie tot bepaalde landbouwactiviteiten.

De voorzitter: De heer Creyelman heeft het woord.

De heer Frank Creyelman: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het was van een ontroerende volledigheid en duidelijkheid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Patrick De Klerck tot mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, over de sanering van de Carcokesite

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, Carcoke in Zeebrugge, ooit een van de grootste en zwaarst verontreinigde sites van heel Vlaanderen, wordt door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) jaar na jaar verder gesaneerd. Carcoke, een vroegere producent van cokes voor de staalindustrie, heeft in de vorige eeuw gezorgd voor een historische verontreiniging met olie, teer en cyanide. Na de sluiting van de fabrieksterreinen in 1996 stonden de ernstig verontreinigde gebouwen en terreinen leeg. Eind 2002 werd de site overgedragen aan de OVAM.

In een eerste fase heeft de OVAM de bestaande constructies en industriële installaties gereinigd en gesloopt. Daarnaast is de sanering van achtergelaten teerbergen, cyanidevlekken, asbesthopen en ander industrieel afval grotendeels achter de rug.

De tweede fase is dit jaar van start gegaan en bestaat uit het saneren van de bodem en het grondwater. Momenteel lopen op de site hoogtechnologische onderzoeken om te achterhalen wat de ondergrond nog aan verontreiniging bevat.

Mevrouw de minister, hoeveel heeft dit project al gekost en wat zijn de geraamde kosten voor de resterende saneringswerken? Wat waren de initieel geraamde kosten?

Hoeveel en welk type afval is er tot nu toe verwijderd van de site? In welke deadline is voorzien voor het afwerken van de saneringen? Vanaf wanneer wordt de Carcokesite ter beschikking gesteld voor de verdere havenuitbreiding te Zwankendamme? Hoe zullen de terreinen in de toekomst ingevuld worden?

Welke maatregelen treft de Vlaamse Regering om de woonkern van Zwankendamme te beschermen tegen de overlast van het transport van de afgegraven bodem? Wordt er in een buffer voorzien?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Klerck, tot nu toe werd van de Carcokesite te Zeebrugge 3000 ton gevaarlijk afval en 2500 ton niet gevaarlijk afval afgevoerd, werd 50.000 ton puin gebroken, 15.000 ton puin gewassen, 2000 ton teer weggevoerd, 12.000 ton gecontamineerd bouwafval en cyanidegrond met asbest vakkundig weggevoerd en 15.000 ton vuurvaste steen.

De bodemsanering vraagt niet overal op het terrein eenzelfde inzet. Dat heeft tot gevolg dat bepaalde gedeelten eerder beschikbaar komen dan andere. De eerste delen zullen volgend jaar kunnen worden ingevuld. Maar dat betekent niet dat, ook voor deze beschikbare delen, de sanering volledig is afgerond.

Naast de sanering van de vaste bodem, moet ook de grondwaterverontreiniging aangepakt worden. Het is voorzien om na de bodemwerken een bemaling en zuivering van het grondwater uit te voeren gedurende 15 jaar. Dat is dus nog een hele periode.

Invulling zal wellicht mogelijk zijn vanaf volgend jaar. Het strategisch plan voor de haven van Zeebrugge voorziet voor deze site in zeehavenactiviteiten. Er wordt op dit ogenblik een maatschappelijke kosten-batenanalyse geactualiseerd. De resultaten daarvan zullen vermoedelijk eind november 2008 verwacht worden. Pas dan zal duidelijk zijn hoe de inrichting en de bestemming van de Carcokesite geconcretiseerd kan worden.

De bestemming ligt vast, en dat is zeehavenactiviteiten, maar we moeten nog even wachten op de maatschappelijke kosten-batenanalyse om precies te weten hoe en wat. Tot op vandaag is geen enkele lading via Zwankendamme afgevoerd. Dat zal zo blijven. Bovendien worden de grootste hoeveelheden verscheept via het kanaal.

Het voorzien in een buffer is een waardevolle suggestie. Dat is echter een onderwerp van ruimtelijke ordening en is afhankelijk van de inrichting en bestemming die door het strategisch plan zal worden gegeven.

De voorzitter: De heer De Klerck heeft het woord.

De heer Patrick De Klerck: Mevrouw de minister, die site is inderdaad lange tijd een doorn in het oog geweest voor heel de streek, en dan in het bijzonder voor Zwankendamme. Die site is heel goed gelegen, naast de waterweg die behoorlijk wat verkeer kan hebben. Het havenbestuur, de administratie Waterwegen en Zeewezen en de partners zijn volop bezig met de opwaardering van de site voor wat het transport over het water betreft. Dat is een positief punt.

Ik blijf een beetje op mijn honger voor wat de site van Zwankendamme zelf betreft. Die wordt wat gesandwicht tussen enerzijds de spoorinfrastructuur, waar nieuwe werken worden gepland in functie van de optimalisatie van de zeehaven, en anderzijds het bedrijventerrein, dat een nieuwe dynamiek zal kennen. Ik hoop dat er voldoende rekening wordt gehouden met de bewoning die daar ook in de toekomst zal blijven. Op het vlak van wonen gebeuren immers nieuwe investeringen, onder andere vanuit de stad Brugge, om kwalitatief wonen mogelijk te maken. Dat betekent dat niet alleen de site zelf kwalitatief moet worden ingevuld maar dat ook de

omgeving voldoende mogelijkheden moet krijgen zodat zich geen verdringsverschijnselen voordoen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
